Menukaart draagvlak voor vaccinaties in uw gemeente

Versie Juni 2025

Het Rijksvaccinatieprogramma beschermt tegen ziekte
De vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) beschermen kinderen tegen 13 ernstige infectieziekten*. Voor de meeste ouders/verzorgers is vaccineren heel vanzelfsprekend. Toch is de vaccinatiegraad in de regio Zuid-Holland Zuid laag en net als in vrijwel heel Nederland de afgelopen jaren gedaald. Met als gevolg dat ziekten als kinkhoest en mazelen weer vaker voorkomen.

Binnen de regio Zuid-Holland Zuid werken we als Jeugdgezondheidszorg en GGD samen aan een toegankelijk Rijksvaccinatieprogramma waarvan alle kinderen in onze regio kunnen profiteren. Als veel kinderen gevaccineerd zijn, komen uitbraken en ernstige infectieziekten vrijwel niet voor. Zo zijn ook kinderen die (nog) niet gevaccineerd kunnen worden, zoals pasgeboren baby's en kwetsbare patiënten, beschermd.

Wat doen Jong JGZ en GGD Zuid-Holland Zuid
Om de vaccinatiebereidheid en de vaccinatiegraad te verhogen hebben Jong JGZ en GGD ZHZ een actieplan opgesteld. We spannen ons binnen bestaande middelen in om ouders nog beter vanaf de zwangerschap te bereiken met betrouwbare informatie en voorlichting. We werken hiervoor samen met onder meer geboortezorgpartners. Ook doen we onderzoek naar vaccinatiebereidheid bij inwoners in onze regio. Om zo in onze werkwijze nog beter aan te kunnen sluiten bij doelgroep. Zo werken we aan een structurele versterking van het Rijksvaccinatieprogramma in onze regio.

Wat kunt u doen als gemeente?
Wij adviseren gemeenten een lokale aanpak op te stellen in verbinding met het bovenregionale actieplan, om het draagvlak voor vaccinaties te behouden en versterken. De gemeente kan ouders/verzorgers bijvoorbeeld op weg helpen door aan te geven waar men terecht kan voor betrouwbare informatie en advies over vaccinaties. Of door gesprekken met netwerkorganisaties over vaccineren ervoor zorgen dat ouders beter bereikt worden met informatie.
Informatie over vaccinaties kan tegenwoordig gevoelig liggen. Naast het delen van informatie vinden we het belangrijk om altijd oog te houden voor de keuzevrijheid en autonomie van ouders/opvoeders om wel of niet voor vaccineren te kiezen. Zo kun je ook informatie bieden aan ouders die geen vaccinaties laten geven aan hun kind, over hoe zij de kans kunnen verkleinen dat hun kind een infectieziekte oploopt of verspreid.
Met deze menukaart geven we een aantal ideeën hoe u als gemeente kunt bijdragen aan het draagvlak voor vaccinaties.
Op de website van het RIVM vindt u alle informatie over het Rijksvaccinatieprogramma.

Heeft u vragen of zelf een goed idee? Laat het ons weten! Mail ons via: jh.jansen@ggdzhz.nl

*: najaar 2025 wordt het programma uitgebreid met een vaccinatie tegen het RS-virus

Actie	Doelgroep	Ondersteuning/Tools
Zorg voor informatie over de vaccinatiegraad in uw gemeente Informeer uzelf en relevante interne stakeholders over de vaccinatiegraad in uw gemeente.	Beleidsadviseurs en bestuurders	Op de website van de GGD ZHZ kunt u de cijfers van uw gemeente vergelijken met gemiddelde cijfers in de regio, een buurgemeente of landelijk.
Inventariseer politiek draagvlak Inventariseer of er (politiek) draagvlak is om aan de slag te gaan met het thema vaccineren. Binnen college van Burgemeester & Wethouders?; Binnen de gemeenteraad?; Binnen de gemeentelijke afdelingen/beleidsplannen/Communicatie?	Bestuurders, gemeenteraad, beleidsadviseurs	Over het Rijksvaccinatieprogramma | Rijksvaccinatieprogramma.nl
Online informatie delen Informatie delen over het Rijksvaccinatieprogramma op gemeentelijke websites en in digitale nieuwsbrieven- bijv. bij groepsvaccinatiecampagnes.	Inwoners – met name (aanstaande) ouders en jongeren	Communicatieafdeling GGD ZHZ en Jong JGZ kan ondersteunen.
Inzet social media (Re)Posten van social media berichten m.b.t. Rijksvaccinatieprogramma op gemeentelijke social mediakanalen. Gebied-/wijkgerichte of op specifieke doelgroep gerichte online campagne op Facebook en/of Instagram. Door social media-advertenties in te zetten met verhalen, acties, cijfers etc. kan de doelgroep beter bereikt worden.	Inwoners – met name (aanstaande) ouders en jongeren	Jong JGZ plaatst met regelmaat berichten op social media over vaccineren, die eenvoudig gedeeld kunnen worden. Instagram Jong JGZ Facebook Jong JGZ GGD ZHZ en Jong JGZ kunnen meedenken over de inhoud van een eventuele regionale campagne. Communicatieafdeling van gemeente kan zelf campagne verzorgen of een extern bureau inhuren.
Informatie op publiekslocaties Inzet communicatiemiddelen bij publieksbalies in gemeentehuis, zoals poster of folder RIVM of informatieschermen.	Inwoners – met name (aanstaande) ouders en jongeren	Brochures Rijksvaccinatieprogramma | Rijksvaccinatieprogramma.nl Afbeeldingen voor digitale informatieschermen kunnen op verzoek aangeleverd worden.
Lokale media inzetten Actief lokale media opzoeken, bijvoorbeeld interview met wethouder en/of JGZ-professional in lokale krant, op radio of televisie of artikel met ervaringsverhaal van ouders in huis-aan-huisblad.	Inwoners – met name (aanstaande) ouders en jongeren	Communicatieafdeling GGD ZHZ en Jong JGZ kan ondersteunen.

Actie	Doelgroep	Ondersteuning/Tools
Stuur een brief aan inwoners Hierin kunt u uitleggen waarom u gemeente/ wethouder het Rijksvaccinatieprogramma belangrijk vindt.	Ouders en jongeren	Pas het moment aan op actuele situaties of bijvoorbeeld een vaccinatiecampagne. GGD en Jong JGZ kunnen meedenken over inhoud en timing.
Neem het onderwerp vaccinatiebereidheid mee in gesprekken met netwerkpartners Netwerkpartners kunnen een bijdrage leveren door aan te geven waar de behoeftes/ vragen/twijfels in de gemeenschap liggen. De gemeente informeert netwerkpartners over de landelijke en lokale situatie, draagt de kernboodschap uit en onderzoekt wie welke bijdrage wil en kan leveren om de vaccinatiegraad te verhogen. Zien zij een rol voor zichzelf weggelegd om zich hiervoor in te zetten? Netwerkpartners hebben contact met de doelgroep en kunnen een belangrijke bijdrage leveren in het verkrijgen van vertrouwen bij ouders/verzorgers en jongeren. Ook kunnen zij ondersteunen bij het informeren van ouders en jongeren (bijv. door het delen van flyers, online informatie). Door netwerkpartners met elkaar in contact te brengen, kan kennis en deskundigheid gedeeld worden. Probeer verbindingen te leggen met de GGD en/of Jong JGZ wanneer dat passend lijkt.	Relevante netwerkpartners zijn, bijv.: • Buurthuizen • Vertegenwoordigers geloofsgemeenschappen • Scholen • Kinderdagverblijven • Welzijnsorganisaties • 1e lijns gezondheidszorg - geboortezorg • Vluchtelingenwerk	Focus op het gezamenlijke belang: ziekte voorkomen. Maar luister vooral ook naar wat mensen belangrijk vinden in deze en waar ze behoefte aan hebben. Behoefte aan presentatiematerialen of andere communicatiemiddelen? Laat het ons weten via: communicatie@ggdzhz.nl communicatie@jongjgz.nl
Kleinschalig/ fijnmazig vaccineren In specifieke wijken met lage vaccinatiegraad kleinschaliger groepsvaccinaties aanbieden, bijvoorbeeld bij JGZ-locatie, buurthuis, sportvereniging. Dit vraagt extra personele inzet vanuit de JGZ. Indien deze wens aanwezig is bij de gemeente, overlegt Jong JGZ graag over of personele inzet beschikbaar is en op welke wijze dit aanvullend bekostigd kan worden door de gemeente.	Zwangeren/kinderen/jongeren in wijken/kernen met lage vaccinatiegraad.	In overleg met Jong JGZ.
Zwangerschapsfase Juist in de zwangerschapsfase staan aanstaande ouders open voor informatie en hebben gelegenheid om zich te laten informeren. Deze window of opportunity dienen wij bij uitstek te gebruiken om desinformatie te voorkomen, onder meer binnen prenatale huisbezoeken door JGZ. Als gemeente kun je informatie meegeven bij o.a. aangifte en erkenning.	Aanstaande ouders Informatie/ voorlichting meegeven bij aangifte geboorte of moment van erkennen.	Communicatieafdeling GGD ZHZ en Jong JGZ kunnen ondersteunen.